

Téli förfögeteg

DR. ZAJZON B. KIADÁ
20
FILLÉR

.....
139.326 OSZK
.....

IRTA:
FORSTER GYORGY

ELSŐ FEJEZET

A kettősfalu gerendaház eresztékei meg-megreccsente néha a nekivadult szél roppant nyomása alatt s a lezárt ablaktáblák zsalulécei összeverődtek, mint a hidegben vágó fogak. A szél orgona szőhangú sípján túl semmi zaj nem hallatszott; még a kutyák is mélyen halkan hódolásként gődreikben. A sötétkék köd fekete volt és olyan sűrű, hogy lépni sem lehetett benne, s felülről az orom jégbedermedt szikláiról még mindig szakadatlanul hömpölyögtek lefelé a nyirkos és tapadó felbők.

A tetőtérász lépcsője megreccsent. Hallani lehetett, amint becsapódik a nehéz tölgyfa-ajtó és két halinaacsizmás láb óvatos lassúsággal leballag a lépcsőn.

Az asszony összerendezte az íróasztal mellett; a mappa alá csúsztatva megkezdett levelét, amelynek sorai kúszán és elsielve sorakoztak egymás alá. Fehér, leányosan vékony ujjait pillanatra a szeméhez szorította, hogy eltüntesse belőle a könnyek áruló csillogását. Azután a medvebőrrel letakart heverőhöz ment; leült a szélére és felvette a nyitott könyvet, amit vacsora után olvasni akart.

A férfi belépett. Hatalmas bundája, prémsapkája, sőt szemöldöke is hófehér volt a rácsapódó zúzmarától; ormótlán kesztyűben nehézkesen tartotta jegyzetkönyvét és a reflektornak is beilló villanylámpát.

— Végzett mára? — pillantott fel az asszony.

139.326

A férfi prüszkölve hámozta ki magát kesztűiből.

— Még nem tudom — dörmögte mély baritonján. — A szélerősség folyton változik és...

Jegyzeteivel az íróasztalhoz lépett. Szava hirtelen elakadt, mintha kettévágták volna.

— Irt valamit? — kérdezte halk, megváltozott hangon.

Az a szöveg megrezzent

— Én? Dehogynem. Kinek írtam volna.

— Hm... pedig én úgy emlékszem, becsavartam a tollatollat. Sőtét szeméi kutatva söpörték végig az asszony arcát. Aztán leült, de idegesen félretolta maga elől a jegyzeteket. Cigarettrára gyújtott. Mély lélekzettel szívta mellre a füstöt és sziszegve fűta ki.

Az asszony lassú mozdulattal leengedte a könyvet. Felállt, kezével végigsimította a pongyoláján.

— Már megint gyanakszik — mondta s az ő hangjában is idegesség vibrált —, de nem érdekel. Megyek aludni: majd reggel közölje velem, hogy mivel vétettem megint a hitvesi hűség ellen. Jó éjt...

Az átló felé indult a férfi hangja azonban megállította.

— Márta, kérem... Maradjon.

Az asszony vonakodva engedelmeskedett. Mélytűző, csaknem feketeűrkék szemei bekarikásodtak, arca megsápadt s egyébként hűsös finom ajka szorosan összenyíródott. De még így, vibráló idegeinek ugrásrakész feszültségében is látszott rajta, hogy legalább húsz évvel fiatalabb az uránál.

— Mit akar megint?

A férfi elvonta cigarettafáját a hamútartón. Ilyen, pár szünetelés után eldobott cigarettavégek áporodtak a házban mindenütt, valamennyi hamútartón.

— Hetek óta figyelem — emelte fel a fejét. — Szótlanabb, mint valaha. Megsápadt, valószínűleg le is fogyott. Néha, mikor váratlanul szólalok meg, összerезzen s van

eset, amikor azt hiszem: elájul az ijedtségtől. Mire gondolt?
Mi bántja megint?

Az asszony vállat vont.

— Semmi — a megszokottakon kívül.

— Úgy. Szóval a magány, a némaság, a szélzugás és ködfelhők elől a gondolataihoz menekül. Vigyázzon, az ilyesmi veszedelmes dolog.

— Már a gondolataimba is belebeszél?

— Sainos csak belebeszélni tudok, belelátni nem — állt fel a férfi. — Már pedig én a lelkét, az érzéseit és gondolatait is úgy akarom látni, amint vannak, méztelenül, és őszintén érti?

Amint beszélt egyre emelkedett a hangja; mire a kérdéshez ért már szembefeszültek egymással, farkasszemet néztek mint a párbajozó halálos ellenfelek. Az asszonyból szinte sistergett a felforrt gyűlölet, mint mozdonyból a túlhevített gőz.

— Gondolja, hogy testemmel együtt a lelkemet, a gondolataimat és érzéseimet is megvásárolta?

A halk és gyorsan perdülő kérdés egyszerre végtelen feszültséggel töltötte meg a szobát. A férfi felmordult s ahogy sebtéber ismét cigarettát után nyúlt, leverte az íróasztalról jegyzeteit. A papírtömb hangos csattanással esett a földre. Zaiától az asszony halkán felsikoltott és két kezét az ajka elé kapta.

Az ember szíja pánnyosan elbúzódott.

— Megijedt? — Pedig nincs mitől... legalábbis egyelőre. Még nincs kezemben revolver. De imádkozzon, hogy ne is legyen mert...

— Fenevad. Nem hallgatom tovább!

Szelesen az ajtó felé fordult, a férfi azonban utiát állta.

— Itt maradj! Ha már elhozta, jobb ha tisztázzuk ezt a kérdést is. Azt mondta, hogy megvásároltam, ebben el-

mégre igaza van. Mert megvásároltam. Gondtalan jólétben. ruhákban egyszereken. Maga árva és rokontalan tanítónő volt. A szépségével és fiatalságával legfeljebb egy vasúti forgalmistára futotta volna. Egyikünk sem árult zsákbanacsát. Maga nyíltan megmondta, hogy nem szerelmes belém és én is közöltem az ígérveimet . .

— Nem mondhatja, hogy nem tartottam be a feltételeket.

— Nem is mondom. Nyolcheti nászút után elfőtt ide, a havasok közé Nyolc hétig tánc, zene Cannes és Nizza vitorták és istéktierem: azóta köd, fagy, aszály, zápor és egvedüllet velem. Két esztendőttje Ha meggondolom nem volt olcsó mulatság. Két esztendőért és ki tudja, még hányszor kettőért, mindössze csak nyolc hetet adtam. De olyan nyolc hetet, amiről haláláig hiába ábrándozott volna a mestergerendás tanító lakóiban. Az alkunak ez a része tehát rendben van. Nekem azonban volt egy másik kikötésem is.

— Hallgasson!

— Nincs értelme. Jó néha feleveníteni a szerződés paragrafusait, mer' könnyen feledésbe mennek. Arról volt szó, hogy maga ugyan nem szerelmes belém, de mást sem szeret. Sem férfit, sem asszonyt, sem falut, sem várost, sem nappalt, sem éjszakát. Az életet sem és a halált sem. Fáradt volt: fásult és vánnvadit kis falusi tanítónő. Lehet, hogy a nyolc hetet csak előlégnek tekintette: elvégre én megígértem, hogy halálom esetén maga lesz általános örökösöm.

— Most aljas volt. Nem halogatom tovább!

— Dehogy nem. Hiszen most jönnek a szerződés könnyítései. Én beláttam, hogy a szívnek nem lehet parancsolni. Elvégre szerelem ellen még nem tudnak oltani az orvosok. Ezért abban állapodtunk meg, hogy ha minden jószándék és becsületes igyekezete ellenére beleszeretne valakibe, azonnal megmondja. Azonnal és haladék nélkül. S akkor én, ha úgy látom jónak, elengedem. Így volt?

Az asszony hangja alig hallatszott. Inkább sóhajvás volt, mint emberi szó.

— Igen. Ez így volt.

— És maga azóta egyszer sem állt elém erre a jógára hivatkozva. Azt jelenti ez, hogy még mindig nem szeret senkit és semmit?

— Azt hiszem... azt.

— A város... a társasélet... a tánc... a zene, ami reggeltől késő estig kísérti itt is a rádióban, nem csábítja?

— Maga szerelemről beszélt. Gondolom, ebben az értelemben a szerelem valami olthatatlan vágyódást jelent. Olyan érzést, ami minden porcikánkat kitölti. Nos, én nem vagyok szerelmes se a városba, sem a társaséletbe, sem a táncba. Csak...

— Csak?...

— Csak ebbe a négy falba sem vagyok szerelmes. A fagyba, szélviharba, ködbe, sziklákba sem. Két esztendőig elég volt belőlük. Unom őket és félek tőlük...

Hangja egyszerre átforrósodott. Odalépett szorosan a férje mellé.

— Ha már itt tartunk és szóba hozta: kérem, engedjen el. Pár hétre vagy akár pár napra. Jöjjön velem, ha akar. Mindegy hogy hová, csak hegyek közé ne, hogy ne lássak sziklát, erdőt, völgyeket... Megteszi?

Kis csend támadt. Azután, amikor megszólalt, az ember hangja rekedtre fakult:

— Olyan fontos magának ez a... levegőváltás?...

— Fontos? Nem tudom. Csak azt tudom hogy idáig birtam. Megelégedtem a két vén cseléd társaságával. A tehennel, juhokkal, kutyákkal. Most, talán a korai tél miatt, már nem megy tovább. Igaza van, ideges vagyok... Zárkózott ingerlékeny és ners. Magának sincs öröme bennem s már hán talán megváltoztatna mindent.

— Lehet. Pár hét megváltoztatna mindent.

A férfi olyan élénken bölintott, hogy az asszony figyelme felkapta a fejét. Nézte a férjét, amint az almáiromhoz lép, üveget vesz elő és szomjasan felhajt egy pohár pálinkát. Azután ismét visszafordul.

— Ha mi most elmennénk innen pár bétre, Pestre vagy akárhová, tudja mi történné?

— Semmi — kapott a szón az asszony. — Megvacsoroznánk néhányszor színházba mennénk, délelőtt bámulnánk az utca forgalmát, szóval: élnénk. Közben itt is elmulnának a legrövidebb, legfagyosabb napok és...

— És magát többé semmi földi hatalom sem hozná vissza ide. Ne mondjon ellent, ezt én jobban tudom. Tudja mi az az elvágakozás, amit mostanában érez? A szerelem kezdete. Pontosan az, mint amikor még nem szeret egy férfit, de már kívánja látni, szereti hallani a hangját. Jól esik ott érezni maga mellett, a közvetlen közeliében. Hiába néz rám olyan hihetetlenül, ez a pontos diagnózis... Ami pedig az orvosságot illeti, egyeilen egy mentség van csupán, maradunk.

— Ez álokoskodás! — csattant fel az asszony. Így próbálja takarni, hogy önző, kegyetlen és önmagát kivéve, mindennel szemben vak...

A férfi vállat vont.

— Lehet, hogy önző és kegyetlen vagyok. De vak?... Amiért félttem magát?

— Akkor gúva. Nem bízik önmagában, félt a vetélytársaktól. — még akkor is, ha csak táncról, muzsikáról, emberekről van szó.

— Lehet. Ebben az értelemben csakugyan gúva vagyok.

Megkerülte az asztalt. Intett.

— Üljön csak le. Itt az ideje, hogy végképpen tisztán lássunk. Emlékszik, amikor megkértem a kezét, nyíltan megmondtam, hogy hajótörött ember vagyok. Hogy volt

az életemben néhány év, aminek emlékét sohasem lehet kitörölni és...

— És én azt mondtam rá, hogy nem érdekel a multja

— Pedig érdekelhette volna...

— Miért? A kalandjai? Az, hogy valaki alaposan bele-
taposott az életébe? Ha így is volt, az nem a maga hibája
— legalább is az én szempontomból. Elvégre nem volt
gyilkos.

A férfi bólintott.

— Téved. Mert éppen az voltam: gyilkos.

Hangja tompán koppant, mint a fakalapács.

Kint újra feljajdult a szél s veszett nyomása alatt
megreccsentek a gerendaház eresztékei.

MÁSODIK FEJEZET

Az asszony arcából kifutott minden csepp vér. Elálló
lélekzettel, kitágult szemmel meredt az urára.

— Gyilkos? — kérdezte hangtalanul, csupán az ajka
mozgásával.

Az ember ismét töltött a pálinkából. Szomjasan,
egyetlen hajtásra ürítette fenéig a poharat.

— Látom, megijedt. Sőt meg is értem az ijedségét;
elvégre nem mindennapos eset két esztendeig együtt élni
olyan emberrel, akinek vér tapad a kezéhez.

Az asszony erőllenüi kapkodott levegő után.

— Legalább ne mondja el. Nem akarom hallani...
nem... nem...

— Most már elkerülhetetlen és talán jobb is lesz. Kül-
önben is hétköznapi, alig érdekes história. Az első fele-
ségről szól, aki faképnél hagyott valakivel. Egy orvos-
sal. Ő is szegény volt, mint maga, de én akkor még nem
ismertem a havasok igazi életét. Ezt a hegyet sem. Me-
teorológiával, a csillagokkal foglalkoztam. Azt hittem, leg-

okosabban teszem, ha feleségemnek megmutatom az úgynevezett „igazi” életet. Nem vezettünk háziorlást, estélyeket sem adtunk, inkább utaztunk. Így vettük erre a tájra, ahol annyi az őz, meg a szarvas, mint máshol a nyúl. Megálltunk pár napos vadászatra. Népes társaság volt együtt, köztük az orvos is. Először azt hittem, véletlenség, hogy már másnap együtt kaptak állást a hajításban. De később is együtt cserkésztek, esténként a tárcnál senkit sem láttak önmagukon kívül. Gondoltam, kis flört az egész, majd elmúlik. Ilyesmi — mások szerint — minden asszonnyal előfordulhat. Egy napon azután, amikor a feleségem fáradságára hivatkozva, otthonmaradt, déliájt levelet kaptam az erdő kellős közepén. A levelet egyik inas találta az asztalomon és jó ravuló reményében utánom hozta. Pár sor volt csak az egész: a feleségem bejelentette, hogy többé nem szeret, az orvost szereti, az ő felesége akar lenni.

— Nem vesztett vele semmit — biggyedt el az asszony szája.

— Ma már tudom: akkor azonban pótolhatatlannak, végzetesnek éreztem a csapást. Aznap medvehajításon voltunk és én kezemben a golyóra töltött Winchesterrel, megfogadtam, hogy vérbefojtom ezt az áruló, hitvány szerelmet. Jól figyeltem, nem kaptam dührohagmot, nem átkozódtam, nem öntötte el agyamat a vér, csupán a tényeket mértem le; azt aényt, hogy az én pénzemen széppé, kívánczozó tett asszonyt egy lelkismeretlen szoknyavadász elcsalta tőlem. Ez fontos körülmény az előremegfontoltság szempontjából.

— Borzalmas.

— Magam is ezt éreztem, míg szánkón és kocsin a székevények után vágattam. Nem volt nehéz dolgom, csak Székelyvárad felé mehettek a gyorsvonathoz és a városban kellett éjszakázniuk. Útközben volt időm lehiggadni: de a nyugodt gondolkodás sem billentette javukra a mérleget.

Székelvárađ egyetlen szállodájában nem volt nehéz mesterség megtalálni őket; külön szobát vettek ki, de közvetlenül egymás mellett. Mielőtt berúgtam volna az első szoba ajtáját, gondosan kinyitottam a fegyver závarját és csőretöltöttem. Azt hittem az asszonnyal találkozom, de a férfivel kerültem szembe. Alkalmasint vacsorához készült, mert cigarettát rakott a tárcájába. A puskája tokba zárva hevert a kanapén. Amint megpillantott, egészen szembe fordult velem. Láttam rajta, hogy pillantása felméri a helyzetet és belátja saját reménytelen voltát. De ennek ellenére sem ijedt meg. Kiegyenesedve, mozdulatlanul nézett farkasszemet velem, mint egy céltábla. Bevallom, pillanatra felöltött bennem a gondolat, hogy rászólok: nyúljon a fegyveréért. Alkalmat adok neki a védekezésre: de akkor egyszerre két oldalról is zaj hallatszott. Megismertem a szállodás nehéz csizmáinak döngését az ivó felől: a vén székelv alkalmasint gyanúsnak találta a viselkedésemet és utánam indult. Sietnem kellett. Felemltem a fegyvert. Gondosan céloztam, arasznyira az előttem világító gallér alá. Ugyanabban a szempillantásban, amikor elhúztam a ravaszt feleségem csábítója hirtelen megmozdult és felém dobta a nehéz ezüst cigarettatárcát. A litang pontosabban célzott, mint én. az ezüstlap csattanva vágódott szememhez s mielőtt még a fájdalomtól magamhoz tértem volna, már hárman is lógtak rajtam. Csak azt láttam, hogy áldozatom elnyúlva, lassan terjedő vértöcsa közepén fekszik az asztal mellett; kint a folvoson pedig a feleségem ájultózott. Lefogtak, hátracsavarták a karjaimat és elvezettek; keményötösű székelviek voltak, egyedül nem bírtam velük.

Újra a pohár után nyúlt és ivott. Arca nyugodt volt; csupán a hangja és kezének reszketése árulta el izgalmát. Az asszony borzongva nézte.

— Maga... szerencsétlen... — suttogta iszonyodva.

! Az ember rábólintott.

— Eltalálta. Csakugyan szerencsétlen voltam, mert a feleségem ép bölrel szabadult és az orvosi tudománya a másikat is megmentette. Pedig a repülő tárcsa ellenére is szívburkot sértett a golyó.

— De hiszen ... akkor ... mégsem gyilkos.

— Téved. Meg volt bennem a szándék és meg volt az akarat és elszántság is a tett végrehajtására. A körülményeken — csak nem ezt mondtam: szerencsétlen körülményeken — mult, hogy az általam halálraítélt két ember mégis csak férj és feleség. Gondolom, éppen az „eset“ kötötte végkép össze sorsukat. Engem vád alá helyeztek s a bíróság a maga álláspontját fogadta el: csak erős felindulásban elkövetett emberölés kísérletéért ítéltek négyévi börtönre — hiába tiltakoztam a nyilvánvalóan téves minősítés ellen.

— Szóval négy évet ... négy évig ...

— Ütem; mondja csak nyugodtan. Erről a négy évről pillanatnyilag nincs mit mondanom: amikor azonban ki szabadultam, már olyan csendes ember lettem, amilyennek megismert. A börtönben tanultam ki a meteorológiát és csillagészatot; tudja, akinek a tenyeréből kiszalad a kézzelfogható valóság szívesen fordul a megfoghatatlan mindenség felé. Vagyoni helyzetem csak javult a fogságom alatt: megvettem ezt a terméketlen földet és ráépítettem ez a házat. Aztán jött maga ...

— Szépségflastrumnak a multjára, ugy-e? — villant az asszonyból a gyűlölet.

A férfi nem felelt mindjárt. Új cigarettára gynyított s az öngyújtó felvillanó lángja mellől merően nézte az asszonyt.

— Tudja, a férfinépség százfélékép kezeli a nőt: csak abban egyezik, hogy így, vagy amúgy végelemzésben a boldorságot látni valamennyi. Van, aki gyűjti a nőket, mint más a lepkét vagy békét, van, aki nézforrásnak használja őket és akad, aki egész életét rájuk pazarolja. Van,

aki száz alkalommal is egyet szeret és van olyan is, aki egyetlen egyben találja meg mind a százat. Én ezekhez az utóbbiakhoz tartozom. Sohasem titkoltam magam előtt, hogy szereitem az első feleségemet számomra akkor ő volt a tökéletesség...

— Akkor?

A férfi bálintott.

— Igen, akkor. S ez az a pont, ahol időszerűvé válik a mai beszélgetés. Mert később, nyolc esztendővel az elítélésem után, jött magam. Az első és egyetlen nő, aki feltette érdeklődésemet, aki első perctől jobban érdekelt, mint például az Andormédák ködfoltja földközelen.

— Nagyon kegyes.

— Hiába gúnyolódik. Akkor körülbelül ennyi volt minden érzés, ami kitelt belőlem. De végelmezésben férfi voltam, erős és egészséges s a nyolc esztendő asszonytalanság elég volt ahhoz, hogy megkérjem a kezét. Vagy, ha úgy jobban tetszik, hogy megvásároljam.

— Ha csak ezért vett el... pfuj... szőgyelje magát!

— Ha akkor gondolkodom a dolgon, talán lett volna okom rá — vont vállat a férfi — azóta azonban lényegesen megváltozott a helyzet.

— Ha most szeretnem vall. faképnél hagyom.

— Megtehetném és nem hagyna faképnél. De nem teszem meg egyszerűen azért, mert — nem vagyok szerelmes magába.

A kurtai és közömbös szó úgy érte az asszonyt, mint egy arculütés. Meghökölt tőle, szemébe könnyek gyűltek.

— Még ez is.... Mi történt magával máma?

Újabb pohár pálinka és új cigaretták következtek. Az ember arcát egészen elborította a száján kitóduló füst.

— A szerelem mint izzó láng, rőt lobogás, vagy mit tudom én: sorvasztó szenvedély távol áll tőlem. Talán megérti, hogy túlságosan megégettem magamat vele. De ember

Magyok én is s a gondolkozásról, sajnos, mi emberek nem tudunk leszokni. S nekem néhány esztendőn át ugyancsak volt alkalmam a saját gondolataimmal foglalkozni.

— Nem értem...

— Mindjárt megért. Amikor azon a napon kiverték kezemből a fegyvert a székelvára di szálló folyosóján, egyetlen gondolat zúhogott, dörömbölt az agyamban. Valami düh, reménytelen harag, a mindent-elrontottság szörnyű érzése. Értsen meg: én mindent a házasságtól vártam s ez a minden mégis csak az élet betetőzése: a gyermek. Abban a pillanatban ez is összeomlott; csak álltam kábán, mozdulatlanul s annyi erőm sem volt, hogy végezzek önmagammal. Később a fogságban megnyugodtam valamennyire s arra gondoltam, milvennek kellett volna lennie a feleségemnek, hogy — másként alakuljon az életünk. Lehet, hogy örültnek tart: én a börtönben építgetni kezdtem magamban egy új asszony képét. Nem azért, hogy később a valóságban is megkeressem, hanem, mert ideálok nélkül még a pokolban sem lehet élni. Ebben a képben nem volt a hibánk egy paránya sem; egyedülvalóan tiszta volt és tökéletes.

— Azt akarja mondani, hogy ez az ideál — én rám hasonlított?

— Nem. Amikor magát megismertem egyetlen vonását sem ismertem fel sem a lelkében, sem a külsejében. De már másnap, harmadnap, egy hét és egy hónap múlva, amint a írását néztem, hallgattam a hangját, megfigyeltem a nyaka finom ívelését, fokról-fokra változni kezdett...

— Én?

— Nem. A kép. Az ideál, mit magányos órák ezrein keresztül faragtam magamnak a börtöncella magányában, gondosan csiszolva és mérlegelve — a saját képeimre és hasonlatosságomra, mint egy művész, aki tökéletességben megközelíti az Istent. Ezért vettem feleségül, vagy ha úgy tetszik, azért vásároltam meg, mint egy hibátlan szobrot.

— Elég Örült...

— Dehogyan. Akkor lett volna örült, ha esküvő után vagy a kép, vagy maga visszaváltozott volna idegenné. De csak a kép változott egyre: a külseje a beszédmodora és a gesztusai mellet lassan legbensőbb tulajdonságaiban is magává változott. Érti? A karia vonala a szája, amin megremeg, az ölelése csodálkozón elnyíló szeméi, mind maga lett. S egyszer csak azt vettem észre, hogy az álmokképem bús-vérre válva jár, beszéd lélekzik körülöttem.

Elhalgatott. Mintha a hosszú beszéd kimerítette volna, kővér izzadtságosannak gyöngvöztek a homlokán. Felállt és az asszony felé indult: az azonban felugrott és rémülten hátrált előre.

— Nem! Ne nyuljon hozzám! Ne közeledjen, mert kiáltok!

Az ember azonnal megállt — Nem sokat használna vele de fölösleges a fáradság. Nem vagyok örült, legalábbis a szó hétköznapi értelmében, nem. S ha rámutattam a különbségre a szerelem és az én monomániám között csak azért tettem, hogy lássa: esküje, ami hozzám köt, nemcsak az égben, hanem itt a földön is felbonthatatlan. Ez az a pont, ahol a józan eszem felmondaná a szolgálatot és következne a Winchester Érti?

— Nem! — az asszony hangja sikoltott, amint hisztérikusan megrázta a fejét. — Nem értem! Nem akarom megérteni! El akarok és el fogok menni innen...

Saját merészségétől megrémülve olyan hirtelen hallgatott el, mintha valaki beléfojtotta volna a szót. Tág szemekkel meredt az ura arcába, amely eltorzult az indulattól és szemelláthatón szederjessé vált.

A kiejtett szót azonban már nem lehetett megnevezni történeté tenni.

Az ember megingott, mintha megsédült volna: kezével tétován a homlokához nyúlt, majd génszerűen lassú léptekkel elindult a heverő felé. Az asszonyba akkor már a sikol-

tást is belefojtotta a halálos rémület; reszkető lábakkal, féláljultan bátrált a közeledő elől, egészen a falig. Ott megállt s mert a sötétben örvénylő tekintet végzetszerű következtességgel még egyre közeledett, védekezően maga elé emelte a kariát.

Talán a mozdulat tette, talán a józan ész, amely az utolsó másodpercben legvűrte a fékjétvesztett idegrendszer, az ember hirtelen megállt. Megrázta busa fejét, mint a medve, amelyik golyót kapott.

— Menjen aludni. Márta. — mondta és félreállt az útból — Amit mondtam, megmondtam. Ismerhet, nincs hatalom, ami a szavamon változtatna. Én — nekem magamnak sincs hozzá erőm. Ezek után tegyen belátása szerint.

Az asszony az ajtóhoz vánszorgott. Lenyomta a kilincset, de amint a küszöbre ért, egyszerre kiegyenesedett.

— Eddig maga beszélt és én hallgattam — mondta olyan erős hangon, hogy a férfi meglepődve pillantott rá — most hallgassa meg maga is az én mondanivalómat. Nem sok az egész nem voltam ugyan szerelmes magába az esküvőnk előtt, két esztendő alatt azonban megszerettem. Vártam a lépéseit, ha a toronyból jött, és aggódtam magáért, amikor vadászni ment. Ha néha este elfelejtett megcsókolni, el volt rontva az éjszakám: tudtam volna becsületes, jó felesége lenni holtig s ma mindezt fönkretekte. A kicsinviségével, a rövidlátó ostobaságával, a gyávaságával, amivel úgy félt mint a kutya a koncot. Hát ha jön egy erősebb, aki elrabolhat... Így van. Mert ne feledje: az asszony megtudja bocsányítani az emberének még a féltésből kiontott vért is: a kicsinviséget és ostobaságot azonban nem tudja megbocsányítani soha.

Átlépett a küszöbön, ki a folyosóra és onnan a hálószobába. Keze nyomán csattanva fordult a kulcs a zában.

Kint, egyre erősödő haraggal még egyre tombolt a szél...

HARMADIK FEJEZET

Márta semmit sem aludt azon az éjszakán. Le sem vetkőzött, csak ruhástól heveredett végig az ágván. Mellette hideg, fehér párnáival üresen nyújtózkodott az ur fekvőhelye. Tudta, hogy a férfi most megint a szélerősséghez, csapadékokhoz és a csillagászati fény-évek számadataihoz próbál menekülni gondolatai elől; kétszer is hallotta a terrasz ajtajának csapódását és a nyugtalan lépéseket, amelyek szüntelenül rótták a szobát és folvosót. De nem törődött vele és félt is. Érzéseit furcsa, eddig ismeretlen indulatok fűtötték: meghorzongott, ha a férfi lobogó szemekre, izzó hangjára és félelmes mozdulataira gondolt. Mintha az örűtség egy különös fajtájának szenvedélve, szomjúsága és végezte súlyosodott volna az ágva szélen, vacogva gömbölyvődött össze, mint a lapuló vad; a másik perchen azonban már fellázadt a féktelen zsarnokság önzése ellen, ami esztendőök során valósággal rabságban tartotta.

Kint egyre jajgatott, hörgött, süvített a szél; a tetőgerendák nvögtek s a kálvha úgy sóhajtozott, mint egy haldeklő gvermek. A kísérteties hangok lassan mégis a félelmet ostromozták fel benne; alig várta, hogy megvirradjon.

Hamal előtt elcsendesedett az ura dolgozószobája; de még pillymallat sem volt, újra meghangosodott. Nehéz halacsizmák dobbantak, összeverődő acélos pengése hallatszott át. Azután az öreg Mike Dávid csoszogott elő és kint az udvaron türelmellenül nyüzszteni kezdett Fütykös, a vadászkutya

Márta jól ismerte ezeket a hangokat; azt jelentették, hogy az ura vadászni megy. Máskor ilyenkor felkelt és maga készítette elő a szarvasbőr táskát enni és innivalóval; most meg sem mozdult, rábízta az egészet Rebekára. Mike bá öregcsont feleségére.

Csak akkor bújt ki a szobájából, mikor már jőcskán

megvirradt és tudta, hogy az ura iócskán túljutott a hegyszerincen: és amint belépett a fágas napaliba, különös elhatározások fénye parázslott a tekintetében.

Kurtán dobta a szót az asszony felé, aki fürgén, meynyecskes mozgással éppen takarított.

— Küldje csak be az urát, Rebeka néne...

— Még hogy Dávidot? — nyílt el az asszony szeme. — Ejsze havat hány; olyan sár lesz itt a csizmájától, hogy...

— Mozogjon, Rebeka néne... tegye, amit mondtam.

Mikéne fejesővélva elballagott s percben sem telt, be-
lépett a vén székely.

— Itt volnék, parancsolatjára...

— Mondja csak, Mike bá'... le tudna maga menni a faluba?

— Most?

— Most.

— Hát le, ha nem volna ilyen cudar idő. Meg, ha nem szakeatná a térdem a köszvény...

— Szóval, nem tud lemenni.

Mike bá' vonakodva csavargatta a nyakát.

— Megkövetem: nagy idő van ám odakint... cudar nagy idő...

— Ha úgy lenne, az úram sem indult volna el.

— Az úr furkasra ment a szénégetőkhöz, mert igen váromlik a férgek az éléstárukat. Aztán meg: fiatal csont sokat bír...

Az asszony legyintett.

— Na, hagyjuk. Mondja csak, Mike bá'... mi van a Ferké legénnyel?

— Vár Ferkével? — húzódott fel az öreg szempillája.

— Avval.

— Csak úgy csellen... — vont vállat —, vadőr volna, vagy mi...

— Hát őt nem tudná idehívni?

— Hívni lehet. Jön is biztosan. Ián másfél órába sem tellik. De... szóm ne sértsen: nem leszen baj belőle?

— Ha hívja? Ugyan, mi baj lehetne?

— Megkővelem, az úr nagyon kitétte a szűrét tavaszra, amikor egyre itt fűtvürészett az ablak alatt...

Márta keze megállt a levegőben a csodálkozástól.

— Hát ezért történt? A fűtvürészés miatt?

— Csakis... nézett rá nyíltan a székely, mint aki tökéletesen csendőnlevőnek tartja a dolgot.

Vas Ferke amolyan embernyi legény volt, vadőr a havas alatt, a rengetegben: tavasszal gyakran felhívták segíteni és Márta maga is észrevette, hogy Ferke szeme sűrűn rajta feledkezik. A fűtvürészést is hallotta s még tetszett is a legény kezdetleges távoli hódolata. Rámosolygott jutalmul... ki hitte volna, hogy az urának még ez is fel tűnik...?

Összehirapta a száját.

— Ha ide tudja hívni, Mike bá' Vas Ferkét, akkor hívja, de gyorsan.

Az öreg nem szólt semmit. Kiballagott s jó adag nedves szalmát gyújtott meg az udvaron kívül a hó tetején. Ott, ahol a sima lejtő egyenesen futott az erdő felé. A szél elkapta a füstöt, felhőszzerűen magasba csavarta, majd szétlépte apró rongyokba és elterítette a lejtő fölött.

Talán félórig égett a tűz s nem telt bele újabb félóra, amikor libegve és izzadtan, beállított a legény. Amint megtudta, hogy az asszony hívatta és az úr vadászni jár, elkomorodva bűmmertett egyet, de azért babozás nélkül bekopogtatott a napfaliba.

Csodálkozva állt meg a küszöbön.

— Az asszony bokában összekötött nadrágban, bőrbekecs-

ben ült az asztalnál és éppen leragasztott egy megcímzett borítékot. A legény láttára felállt.

— Hamar jött, Ferke, köszönöm. Szeretném, ha lekísérne a faluba.

— Én-e? A tekintetes asszonyt? Ebben az időben?

— Talán fél elindulni?

— Én oszt nem — lépett előre a legény. — De idő készül délutánra.

— Addig leérrünk. S ha maga nem jön, elindulok magam.

Kis csend lett. Azután a legény megrántotta a nadrágszíját.

— Csomag is lesz? — nézett az asszonyra élesen.

— Egészen kicsi. Én is elbírom, ha kell.

Nyugodt akart maradni minden áron nyugodt, de akárhogy erőlködött, csak elesuklott a hangja.

A tekintetében is volt valami a száműzöttek reszketéséből, amikor még egyszer körülnézett. De aztán megszegte a nyakát: jobb így, amikor még talán nem késő. Ha maradt, előbb-utóbb biztos a tragédia; — ha elmegy, esetleg jóra fordulhat minden.

— Mindennek ára van — villant az agyába —, gazdag házasságot sem lehet kötni büntetlenül.

Átment a hálószobába és kinyitotta a kis börtöskét, amibe a legszükségesebb holmit csomagolta. Egyetlen darabbal sem volt több, mint amennyit az esküvője napján elajándékozott. Vas Ferke melléje lépett és kivette kezéből a csomagot.

— Ha már menni kell, menjünk — dörmögte. — Nem marad itt semmi?

Az asszony szája megrándult.

Semmi...? Semmi sem marad itt... csak két esztendő az életéből. Egy csomó várakozás, remény, sok máglyános óra, kevés öröm... egyéb semmi.

Fejére szorította a hősapkát, belebújt rövid bundájába, felhúzta a sikesztyüket és kilépett az ajtón. Örült, hogy nem látja a Mike-házaspárt legalább nem kellett tőlük búcsútvenni; nem gondolt rá, hogy az öregek tisztán látnak és elbúrtak előre, hogy ne is lassák, amikor kiszökik a kapun.

Hosszú, egyenletes lépésekkel indultak útjuk. A legény haladt elől, eleinte a sáit csapásán, később térdig gázolva a havat. A szél ereje még most is alig csökkent: fagyos felhőfoszlánvokat kergetett maga előtt és kavargó örvényekben sodorta fel a havat.

Az asszony eleinte jól bírta az utat, de később lajkadni, majd hofládozni kezdett. Szeme káprázott, gyomra felémelkedett, majd olyan szédülés fogta el, hogy le kellett ülnie.

A legény megülködve segítette talpra.

— A nemjőit... csak nem merevedik a lába?

— Nem, a fejem....

— Na, csak támaszkodjon rám a tekintetes asszony. Elbírom én, egyet se féljen.

— Várjon Pihennem kell.

— Majd a fátuban. Izlbe gyertünk, mert azóta tán az úr is törtet utánunk.

Az asszonynak felakadt a szeme. Honnan tudja ez a legény, hogy az ura elől menekül. De sokkal fáradtabb volt, semhogy kérdezősködni lett volna kedve. Feltápáskodott és fogat összeszorítva handálott tovább.

Hanem hamarosan be kellett látnia, hogy az erejét messze meghaladó feladatra vállalkozott: az öt utolsó kilométerét már a legény karjaiban tette meg, félig eszméletlenül. Vas Ferke izzadva, de egyetlen hang nélkül cipelte: a percrel percre erősödő szélben, azonban már ő is vilátsággal befohott a falu szélén álló üres jüh-karám ajtaján.

— Fűjünk egyet itt, itt nem ér a szél — dörmögte — azután eljönnek a doktorhoz kell menni.

— Nem, nem.

— De bíz' a... — intett a legény —, kell az ilvenfajta gyenge úrinépnek. S azért egyet se tessék félni az idővesztés miatt. Amíg a tekintetes asszony a doktornál lesz, én ehelyt szerzek valami alkalmatosságot, amin tovább mehetünk.

A többes szám még félájultan is megütötte az asszony fülét. Csodálkozva nézett fel.

— Köszönöm. Ferke, de innen már talán vissza is mehet. A többi az én dolgom.

A legény lenézett rá, mint egy gyermekre.

— Együtt jöttünk, együtt megyünk tovább, — mondta egyszerűen.

Hangjában nem volt semmi tolakodás. Márta csaknem elmosolyodott a jóindulatán.

— Maga ott fönt él, Ferke, ott a kenyere..., — próbálta magyarázni.

A legény rábólintott.

— Úgy igaz így volt máig. De az úr azóta már tudja ám, hogy én segítettem a tekintetes asszonyt idáig; mától kezdve fabatkát sem érne az életem odafönt...

— Erre... nem gondoltam... — hökkent meg most már komolyan az asszony.

— Én igen — mosolyodott el a legény —, de nem baj az, egyet se búsulion miatta a tekintetes asszony. Koldus voltam én világéletemben, hátamon a házam, keblemen a kenverem. S nem leszek terhére a tekintetes asszonynak; inkább még segítem, ha lehet.

Márta csak nézett; igazán nem tudta, hogy mit mondjon.

— S nem sajnálni itthagyni a szülőfaluját? — kérdezte végül tétován —, hiszen talán szeretője is van...

Vas Ferke arca elsötétült. Némán állt hosszú percekig. A székelv legénynek kevés szava van a szerelem kifejezésére. A magafajttával szemben inkább csipős élekkel, na, meg tettelegesen fejezi ki érzelmeit. S Vas Ferkének most

olyasmit kellett megmagyaráznia, ami eddig talán sohasem fordult elő a bayasok alatt.

— Én nekem senkim a világon — kezdte lassan, megfontoltan — akim volt, az is férjhez ment tavaly. S nem szolgának mennék én, hanem társnak...

— Ferke...!

— Ne sértsen a szó, nem akartam bántani vele. Tudom én a tisztességet. Úrféltéhez úr, szegényhez szegény való. De csak kell valaki társ a tekintetes asszonynak, aki gyámollisa; ejsze olyan gyöngye, mint a szőlővirág. S ha én ott lennék, nem érhetné bántódás soha. Nekem az elég lenne...

Szavai halkán kopogtak, szinte közömbösen, hanem azért meg lehetett érezni rajtuk a halálig szóló elszánást, az egyszerű lélek megmásíthatatlan fogadalmat. S Márta tudta, hogy a jövőben nem fogják körülrajzani a jó barátok.

Felállt.

— Menjünk, Ferke... később majd beszélgetünk.

A legény szótlanul bólintott rá. Kérdés nélkül felnyalábolta az asszonyt mint valami ölbeli aprósággal vágott neki vele a fürgetegnek. Félóra múlva félig ájultan buktak be mind a ketten a községi orvos házának kapuján.

Az orvos — jó ötvenes, alacsony és pocakos ember — megmosa a kezét és míg törülközőt, odaállt az asszony elé.

— Nos, használ az injekció?

Márta tétova mozdulatot tett.

— Igen... azt hiszem, igen... már sokkal jobban vagyok.

— Örültség volt ilyen időben gyalgoszerrel nekivágni a hegynek — csóválta fejét az orvos — különösen ilyen állapotban.

— Talán beteg vagyok? — rettent meg ijedten az asszony.

Az orvos szemöldöke felszaladt a homlokára.

— Beteg? Miért lenne beteg? Hát nem tudja?...

— Nem... azaz, hogy... mit kellene tudnom?

Az orvos vidám nevetéssel csapta le a törülközőt.

— Hja persze, fiatalasszony... Akkor hát gratulálok, asszonyom, gyereke lesz, remélhetőleg egészséges, vasgúró kölyök.

Márta elálló szívveréssel állt fel.

— Hogy nekem... gyerekem... Ez biztos?...

— Bár olyan biztosan megnyerném a főnyereményt. Csodálom, hogy eddig nem vette észre. Ha máson nem, az idegességén, amiről panaszkodott.

— Istenem...

Márta arca tüzelni kezdett, azután hirtelen vad, fékezhetetlen zokogás tört fel belőle.

Az orvos nyugodtan állt előtte. Meg sem mozdult. Várta, hogy véget érjen a boldog rémület első rohama.

Percek multak el, míg végre az asszony vállára tette a kezét.

— Csillapodjon, asszonyom... azt hiszem, jó volna, ha üzenne az urának. Egyedül nem mehet vissza ilyen fürgetegben.

Az ura...

Az asszonyba beledöbbsent a rémület.

Az ura azóta már talán a falu szélén törtet nyitott závarú Winchesterrel. Megtalálja Ferkét és a legény nyomán ő rá is rábukkan. Megint nem fog szólni, nem fog kérdezni semmit, éppen úgy, mint „akkor”. Csak felemeli a fegyvert és céloz...

Olvan félelem fogta el, hogy reszketni kezdett. Reggel még hideg fejjel vette számításba az ura fenyegetését. Tudta, hogy nem tréfál, hogy kimondott szava megdönt-hetetlen; azonban úgy fogta fel a veszélyt, mint a szabadulás útját. S most egyszerre borzalmas, feneketlen pokolnak tűnt fel előtte a halál.

A gyermek miatt meg kell menekülnie. A gyermeket el kell vinni biztonságba helyezni és felnevelni.

Minden áron!...

Az ajtó előtt meghallotta Vas Ferke dörögő hangját. A legény alkalmasint akkor érkezhetett valahonnan, mert zajos döngéssel verte le csizmájáról a havat.

Hirtelen felugrott és kirohant hozzá.

— Ferke... az uram... jaj, segítsen rajtam.

Rémülten kapaszkodott a legény karjába. Az csodálkozva nézett vissza rá.

— Az úr? Mi van az úrral?

— Megöl, ha megtalál.

— A bizony lehet, nagyindulatú ember...

— De nekem nem szabad meghalnom! Értse meg... most már nem szabad!

A legény az orvos ajtajára nézett. Látszott rajta, hogy szempillantás alatt megértett mindent és bármilyen szíllárdan állt a lábán, a felismerés mellbelökte, hogy megtanorodott.

— A doktor mondta? — nézett az ajtó felé.

— Ő...

— Az baj, mert akkor biztos. S az úrnak, amikor dühös gyorsabban jár a keze, mint a szája. Most pedig ott dühös nem lézen.

Marta tehetetlenül tördelte a kezét.

Nem tudom... Istenem, semmit sem tudok... segítsen rajtam.

A legény arca elsötétedett.

— Magunkfajta asszony ilyenkor az urához buvik — mondta —, de lehet, hogy az uraknál másképp legyen. Nyugodjék a tekintetes asszony; majd eligazítom a dolgot.

— De mit csinál?

— Ebbe a szent minutába itt lesz a kocsi; csak üljön fel rá és szóljon előre a kocsisnak, hogy hajtson. En addig visszamegyek csöppet a hegynek.

— Megöli...

— Az lehet, mert neki puskája van, nekem meg csak fejszém. Na Istennek ajánlom, tekintetes asszony.

Megmarkolta prémkucsmaját és kilépett az ajtón. A vihar harsogva szórta be a havat Márta arcába, amíg nagy-nehezen átnyomakodott a küszöbön. Amikor eltűnt, Márta sikoltva ugrott vissza. Csak akkor jutott eszébe a legény szándéka és akkor villant agyába az is, hogy mit kell tennie...

NEGVEDIK FEJEZET

Az orkán különös, de hasznos hírközlőtű a havasokon. Bajba jutott vadászok, szénégetők, nedves fát, mohát vagy szalmát égetnek a havon. A sűrű, esőös füstöt hűsz mérőfüdes távolságra sodorja a szél s a szénégetők kutyái, de maguk a havasi emberek is halálbiztosan megszimatolják belőle embertársuk veszedelmét. Nem kell más tudni, csak a szél irányát, a légáramlatok ravasz buktatóit, máris lehet toronviránt indítani a segítséggel.

Igy történt, hogy a férfi früstök után már tudta, hogy valami baj történt otthon. Alig szusszant még, éppen akkor érkezett, mégis sebtiben indult visszafelé.

Első gondolata Márta volt.

Csak nem vele történt valami baj?

Túlágoston őszinte volt az este s az asszony nagyon is megviseltnek, betegnek látszott. S ő mégis halálát fenyegette, ahelyett, hogy okos szóval próbálta volna csillapítani. Vagy engedett volna neki... pár hét igazán nem a világ.

Hacsak...

A nyitvahagyott töltőtoll jutott észébe és a gondosan megolvasott, mégis meges cappant levélpapír.

Az indulat újra nagy erővel öntötte el. Úgy rohant a házba, hogy Rebeka néne keresztetelve tárgult előle.

— Mi baj, Mike?...

A vén székely arca is fakó volt, mint a viasz. De szólani kellett, tudta, különben még öregebb lesz a baj.

— Ehelyt semmi, instálolom — kerülgette az igazságot — inkább amott, lefelé.

S bütykös kezével a falu irányába mutatott.

Az ember megtorpant. Torkát egyszerre rémület szorította össze így, egyetlen lépéssel a meztelen valóság előtt.

— A feleségem? — szűrte a foga között a hangot s már lódult, hogy rányisson a betegre a hálószozában.

Mike bá hangja azonban megállította.

— Ő... a tekintetes asszony. De nem beteg; csak éppen lement.

A férfi keze alatt megesikordult a puskája szíjja.

— Elment? Hát mégis...

Odalépett az öreghez és olyan erővel rázta meg, hogy felnyögött belé.

— Tel... Beszélj, mert kettőhasítlak.

Az öreg kihúzta magát. Két lépést hátrált és megvillámlott a szeme.

— Engem ne rángasson az úr. Állítottam én a bajt; azért üzentem füsttel...

- Azt mondd meg, hová ment...
- A falu felé.
- Egyedül?...
- Vas Ferkét hívatta. Néki is szólt a füst...
- Úgy.

A puska csattanva esett a földre. Az ember két lépéssel a szoba közepén termett. Feltépte a borítékot, ami ráfehért az asztal lapján.

Pár sor volt csak, ahogy ösztönösen megsejtette.

„Elmegyek Elmegyek akkor is, ha megöl. A múltját meglátnam volna bocsátani; idővel talán a gyáva kicsinyes-ségére is akadt volna feledés. De maga tegnap este az én lelkemet is megölte. Talán megérti, hogy a gyilkossal — nem élhetek tovább?...”

Semmi több.

Az almáricmbhoz lépett, kivette a pálinkás üveget. Hossz kortyokban ivott, számolafellanul.

Azután nekiesett az asszony szekrényének. Vad önkén-zással túrta fel, dobálta szét a sok színes, pehelykönnyű holmit. Könyv akadt a kezébe: napló és benne pár rzság-kivágás.

Elhúzta a száját. Márta hát a nagy egyedüllétben ilyen multszázadbeli divatnak hódolt?

Újra ivott és nekiállt az olvasásnak. Égő türelmetlen-lenséggel keresett valami csekély nvomot, aprócska igazolást lobogó gvanúia táplálására. De csak az derült ki, hogy az asszony különböző lapok szerkesztőségével leve-lezett s a nvomtalott, jeligés üzenetek kiabálva tanúskodtak egy elzárt asszonyléc maró, kegyetlen vívódásáról.

Már remegett a keze amikor újra az üveg után nyúlt. Ivott és ténnyorogva ment az ajtóig. Ráesett a kilincsre s oly erővel lódul ki, hogy a vén székely alig tudott félreugrani.

— Leskelődöttél? — vicsorgott rá vérbeborult szemmel.

— Nem en; csak ép a puskát akartam... a tölté-
nyeket.

— Vigyen el az ördög. A bundámat... csákányt...
siess...

— Vihar van kint...

Az ember szembefordult vele.

— Mész vagy röpfitselek?...

Zökkenve hújt a bundába és tétován markolta a csá-
kány nyelét. Amikor elfödte a hófelhő kavargása, az öreg
székely keresztet vetett.

— Isten legyen irgalmas hozzá... Részeg... feleültig is
aligha bírja.

Bement a szobába és keserveset húzott a pálinkás
füvegből.

Amikor Vas Ferkét elvette a hó-kavargó függönye, az
asszony percekig tanácstalanul állt. A felismerés roppant
súlyos helyhez szögezte; fülébe még egyre a székely legény
szavai visszhangoztak: „magunkfalta asszony ilyenkor az
urához búvik...” és ő, az okosabb, műveltebb, menekülni
szökni akar...

Tisztán érezte ebben a percben, hogy többé nincs loga
elmozdulni a gerendaházból: a gyermek kancsán elszakít-
hatatlanul minden eskünél, sőt vesztélynél és gvarlóságnál
erősebben összeforrt az urával. Ezután már nem lehet az
embere monomániás rajongó, vagy csécsap szoknyavadász,
mellette a helve. Várt a gyermeknek apa kell, még akkor
is, ha ez az apa töltötött, önző kislelkű lélekgyilkos.

Valaki megpróbálta a vállát.

— Megfázik. Jöjjön a szobába — szólt rá az orvos.

Úgy rezzen fel, mint az alvajáró, akit felriasztottak. S mégis, csaknem nevetelnékje támadt az orvos szavain. Hogy ő most visszamenjen?

Szelesen kapott a bundája után. Az orvos ijedtem kiáltott rá.

— Mit csinál? Ki ne menjen ilyen időben...!

Nem is hallotta a harsanó szavakat; a szelet sem érezte, a fagy sem marta, vihar sem akadályozta. A falu szélén libegve és botladozva érte utól a legényt.

— Ferke... várjon... nekem is mennem kell...

— Sejtettem — nézett vissza rá a legény. Csak bírni nem fogja soká!...

— De. — csillant rá az asszony szeme —, bírom. Most már bírom...

S szinte még Vas Ferkénél is szaporábban taposta a havat.

Némán kapaszkodtak, ritka és rövid pihenőkkel; a fagy csontiukba mart a hó fagyos kristálva véreire sebeztek az arcukat. Márta már semmit sem érzett; az ösztöne vitte a fogalma sem volt arról, hogy menni ideig tartott az út.

Vas Ferke azonban annál sűrűbben és gyanakvóbban nézett körül.

— Csak ennvire jutott volna? — kételkedett. — Vagy tán nem esett valami kórság vele...?

Aztán egyszerre csak meggyorsította a lépéseit.

A fehér hóban, közvetlenül a csapás szélén apró, sötétebb foltot pillantott meg. Egy prémsapka volt; alatta ember test. A székelv letérdelt mellé.

— Ehelyt érte utól a fagy. S ki tudja, vagyon-e élet benne...?

Márta sikoltva rogyott az embere mellé. Eszelős szilajsággal tépte, kaparta róla a havat.

— Nem halhat meg... Ferke... érti? Nem szabad elpusztulnia... Nem szabad... Nem szabad!... Nem szabad...!

A legény felállt. Térdig süppedt a hóban, amint megemelte a kőnehéz testet.

— Majd az én kunyhómba megvünk, az hamarabb — mormogta — Talán még van benne élet.

S az asszonvra rá sem nézve indult előre, vállán a teherrel.

Vas Ferke ritkán gondolkozott; de most olyanféle gondolat kísértette az agyában, hogy valamiképpen így, ilyen átok-súlyosan s ennvire csak másokért cipelhetne egykoron Krisztus Úr is a keresztet, odafent a Golgotán.

*

A kunyhóban lobogott a tűz. A ledöngölt földön hőlé csorgott mindenfelé. Vas Ferke félreállt a nyakig bebugyvalált test mellett.

— Én — mondta egyszerűen. — A hó megvédte. Pár nap s kutyabaja.

Az asszony akkor már a nyírfaágy mellett térdelt.

A lecsukott szemeket nézte, amelyek megremegek és lassan felnyitak. Az ember kőhán nézett körül, aztán egyszerűen az asszony keze után kapott, mintha egy eltűnő álomképet akart volna megragadni.

— Márte... maga az?

Az asszony leborult a nedves bundára.

— Én vagyok... itt vagyok Visszatértem... vagy el sem mentem talán...

Felemelte a fejét és sietve, mintha nagyon sürgős lenne a dolog, az ajtóba mondta a hírt:

— Nekem... gyerekem lesz... hallja? Gyerekünk...

— Gyerek...

A férfi erőfőn száján úgy buggyant a szó, mint valami önfőledt, nagyon mély vallomás az élet felé.

Csend lett. Ebben a pillanatban mindaketten érezték, hogy minden láz, minden türelmetlen-ég, minden gát és szakadék örökre eltűnt köztük. Merő a leghatalmasabb erő szólt bele az idegek és ösztönök kettőjük közt dúló háborújába: a leghatalmasabb törvény, amely nem ismer kivételt és könnyítéseket: a folytatás örök törvénye.

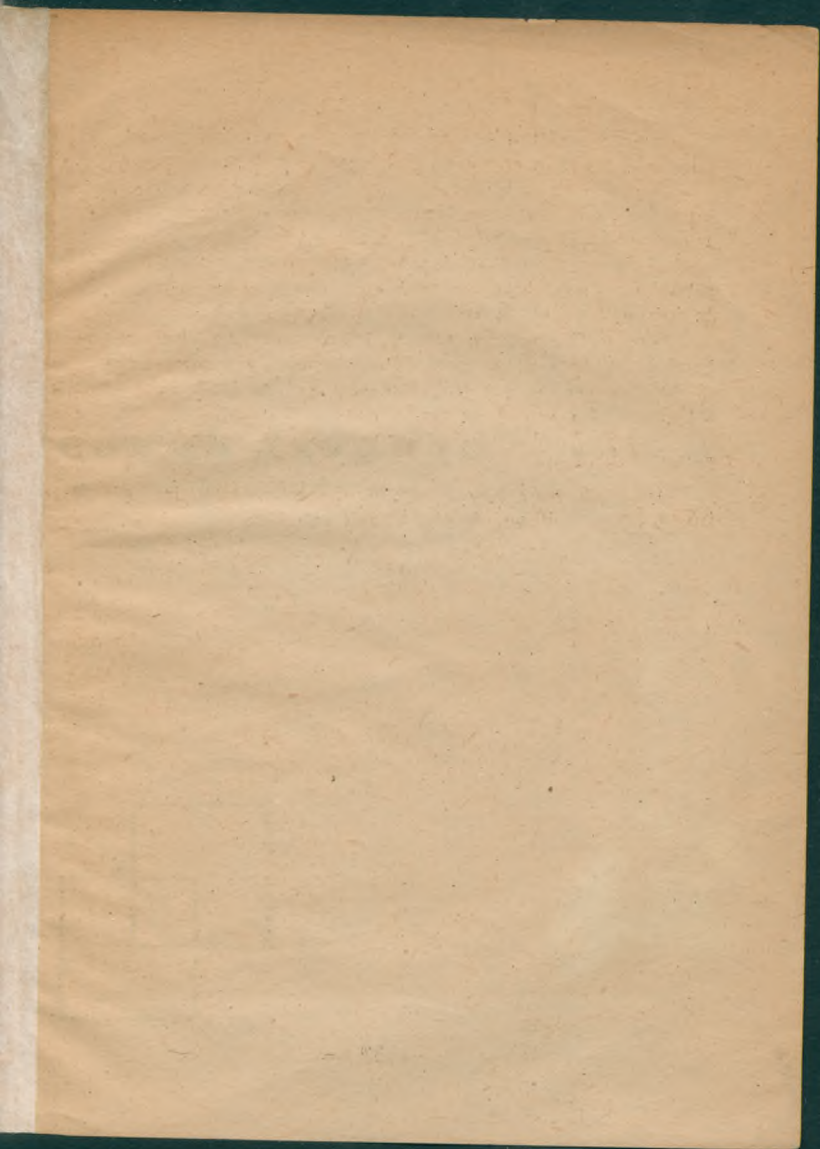
Vas Ferke némán állt mögöttük; azután lassan megfordult és ellépett az ajtó felé. Mozdulatlan arca nem árult el sem érzést, sem indulatot; egy másik örök és leküzdhetetlen erő fia volt ő: a természeté.

S a természet tudja, hogy a dolgok rendje a szüntelen folytatás az élet szakadatlan megújulása.

Odakint még egyre zúgott, kavargott és sűrt a szél, a hó, a fagy, a havasok téli fürgetege.

VEGE.

Forgalomba hozza :

Lennert János
lapterjesztő vállalata

